

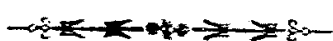
اسلام دنیایی

شماره ۱ فصلنامه ۱۴ رجب ۳۳۱
۸ ۳۲۹ خواران ۶

دارالفنون کې بر مؤسسه عاليه ، معاشدن بشقه
هیچ بر شیشی دوشونه من ، علوم و فنونك هر
مزایا شدن محروم معلملر اداره منه بر اقلورسه ،
بویه طلبة Etudiant افتدیلر یتیشیر .

بازیق دارالفنون نامنه بازیق ، بازیق
دارالفنون قاپوسنده سورونه رك ضایع اولنش
و قتلره بازیق ...

عبدالرشید

وظیفه نك قابل اجرا بر صورته افرای

فخر عالم صلی الله علیه وسلم اقدم از حضرتلری
بالکتر باشنه مکه مکرمه ده ارشاد عباده مأمور
بیورلدندن و بر خیلی ذوات دعوت حقه تبعیت
کو ستره رك اصحاب تکاکثر ایتدکن صکره هر قبیله
و جماعته و اطراف و جوارده بولونان ملوک
و حکومانه سفیرلر کوندره رك تبایغ دین و احکام
و طبقه منی معیت سنیله اجرا بیور برلردی .
دیمك که بر مرجعه مربوط افرادی متعدد و کثیر
کتله و جماعت اولماد قیچه مختلف اماکن و ممالکده
ایفای وظیفه قابل اولمامشدر .

ایشته بونك کې شمدی دخی دشمنلر مزك
حالی یکان یکان تدقیق و کندی افراد ملتزمك
احتیاجاتی تحقیق ایدرك اسباب نجات و سلامتی
بولوب کو-ترمك والده بولونان نعمت عظیمه
اسلامیه یی ضایع ایتمه نك چاره لرینی و شوزمانه
کوره سیلرینی اکلا یوب اکلامق ایچون ، بر
مرجعه مربوط ، جدا مربوط اشخاص عیده نك ،

اولیورده بر دارالفنون نامندن بو درجه ده
ساختمکارلنه جسات اولنیور ؟ سوکره بر
دارالفنون طلبه سی بو حالی فصل اولیورده
حسن ایده مبور ؟ و حسن ایدره فصل اولورده
سکوت ایدر ؟

بالآخره بو خیانتلر میداننه جیقانجه طلبة
افتدیلر فصل اولیورده اورایه دوام ایده یلیورلر ؟
بر مملکت نه کې دوشکین اولورسه اولور تحمل
ایدر ، و هر نوع مغلوبیت وانهزامده تحمل
ایدر ، زیرا بونلرك تلافیسی نمکندر . بالکتر
بو درجه ده طلبة و شاگردانینك دویفوسزلتمه
تحمل ایده من ، و بو درجه ده ندنی و نزلته
تحمل ایده من . انسان بحق ولایقیله دوشونه جك
اولورسه بو پك آجی حقیقتلر دندر .

بو کون بزده طلبة نامنه ناموس و حیثیت
محافظه سی حسی بولنمزه ، بر دارالفنون منسوب
طلبه هیئت مجموعه سی کندینه کونه مزسه ،
مملکتك صلاحی-ومائك حیاتی دوشونه مزسه ،
استقبال ملت ، استقبال وطن نه اولور ؟

طلبه بالکتر بر نقطه یی هدف اتحاد ایده رده ،
ککبی اکمال ایتدکن صوکره قاج غروش
معاش ایله زویه قایرله بیله جکک دوشونه نك ،
درسه دوام ایتدیکی صیره لرده دخی ایلریده
کندنه شفاعت ایده بیله جك خواجه و معلملری
نه نه کله مك کې مذلتلری قبول ایدره ، ای واه
صوکره او طلبة آدم اولاجقده ، مملکتك
مقدراتی زمام اقتدارینه آلوب اداره ایده جك
امیدلری نه اولور ؟

ایشته اك آجی حقیقتلرده بو نقطه لرده در ،

افراد علمیه نك كاملاً البرلكيله تنظيم و توحيد مساعى ايتلىرى و بر غايه منتظمه تعين ايديلهرك مر كسك وظيفه دينه دن كنديسنه تفريق ايديلن قسمى بيلهرك بتون جهد و غيرتى اورايه تخصيصى ايله مەسى لازمدر . بوبايده ضرورت مەيشته دوچار اولمايه جق درجه بر رفاعه نائل اولوب فقط زنىكن اولق و مال و عمار جمع و ادخال اتمك امنيه و انديشەلرني ذهنه ادخال اتمەمليدر ... بنم فكر و اعتقاد مە كوره علمای اسلامك عصر مزمه موافق ؛ حقيقه اهل اسلام آراستنه نافع صورنده وظيفه ارشاديه لرني ايفا ايتمى ايجون بر قوت كامله ايستر بوقوتى ميدانه كئيرمك ايجون بر جمعيت علميه تشكيله و بتون علمانك بو جمعينه انتسابه احتياج محققدر و بو جمعيت علميه آنجق درسە سادده تشكلى ايدە بيلوب طهر مە شەبلرى بولونايلىر عموم علميه اركان و منسوبينى ايفاي وظيفه مأمور . مجبور اولدقلىنى و بو مجبوريتك يالكلز باشەنە قابل اولمايه جغنى تصديق ايدرلر سە تشكيل جمعيت لزومنده ترددلر كوسترمزلىر . تشكلى ايدە جك جمعيتده اهل ايمان و اسلامك و بالخاصه علمكتمز . ده كى مسلم قارداشلر مزمك احوالى بحث و مذاكره ايديلهرك ، علميه نك وظائفنى ايفا ايتدبرمك ايجون ايجارندن بر هيئت دائمة اداريه و بر هيئت استشاريه انتخاب ايديلهرك عموم وظائف علما و خصوصى هيئتارك وظيفه و معاملەلرى حقارنده تساماتلر و نظامنامەلر قلمه آلەرق حكومته دخی تصديق ايتدبردكدن صكره اتفاق و باا كثر بت ارايله تقرر ايدن صورت اجرايه لازم كلن

افراد و منسوبين تعين و ايفاي وظيفه مە مباشرت و مداومت اولونور ... بويله بر جمعيت تشكيله و انك ازامه و اعمالى مە حالده كللى بر مبلغ و مەصرفه توقف ايدر . بوكا شەبه يوقدر . فقط اوزر مزمه بورج اولديغنى و حضور رب العالمينده مسئؤل اولاجمىزى بيلديكمز و اينانديغمز بر وظيفه ايجون البته مە فرددن مقدم بزم برازندا كارلاق ايمە مزل لازمدر . بوبولده كى تشەبثائزە ظن ايدرم ا كثر اغنيای مسلمينده اشتراك و معاونت ايدە جكدر . فقط بن ظن ايدىيورم كە شمديك مباديده كە مە نك معاونتە محتاج اولماين منسوبين علميه كندى آرارلندن كوسترم جكارى جزئى بر معاونتە ايشه باشلانير و لك چوق منافع الله ايديلير . استانبولده موجود اولهرق علما و يا مشايخن بولونارق ياشايان كسلردن معاشمىز وظيفه مزم بيتالمالدين بر مقدار آيلقمىز كەسه يوق كيدر ، بونلردن مە برى آلدقلىرى پاره لرك لااقل يوزده ايكيسى و بر سەلر و بونى بورج ايفالدر كى سوبه سوبه و بر سەلر ظن ايدرم شەرى ايجە بر يگون تشكلى ايدر و بو قدر جق فداكارانى دخی آيلقلى خواجلر مزم و شىخلمىز يامازلر سە آرتق بوخ بوروسنى ، افلاس بوروسنى چالمالى ... دوغروسى بن اودرجه سەؤ ظن ايدە م ، مە حالده كوستريلان مقدارك بر قاچ مثانى رضاسيله و برە جكلرده بولونور ...

جمعيت علميه كنديسنه برقوناق و خانه استيجارينه مجبور دكلدر موجود مدارس علميه نك برتمه و يارباقچنده متعدد اوطەلر ،

جمعیت مفروضه ك يك چوق فروع و شعبه لری
متعدد قسملری اولق لازم کایور .

بونلردن صکره واسطه نشر و تاقین، سیاحین
و طنسره به کیده جـك مأمور لریدر . بونلرک
بر قسمتی بنه مصرفه نرجه اده ایتمک قابلدردر ،
لکن استنبول راحتق برار بوزمالیدر .
درسمادنه مجیز اولدقدن صکره درسله اوقدر
اشتغاله لزوم کورمیان بوزلره خواجه فندیار
واردردر . بوراده کی معاشق المق ایچون طشره ده کی
وظیفه نی ایقابه ائدر محبه رایدله لی یالکر بر خر جراه
و برله لی کیمه نی اولورسه ایقای وظیفه اتمه نی
مأمور کی مجزات کورمیدر . وقتیه مدارسه قبول
ایدله نی و تحصیل رغبت اولونمیان حساب ،
جغرافیا ، هندسه ، تاریخ ، طبیعیات کی بعض
فتلری شمعی مدارسه قبول ایتدک لکن ده
حقبله تحصیل و تدریسه همت کوسترمک .
دشمنلر مزك روحانیلری ، علمیه سی ، خطیب
و واعظلری کوریلدورکه بونلردن کالیله حظ
الدقدن صکره کندیشنی عندالاحتیاج یبانیجی بر
قوم و مملکت ایجربیسند کچندبره جـك بر صنعت و مخالفی
اولان قومک لسان و عاداتنه واقفدر . بزده علوم
و فنون ناقص اولدینی کی لسان و صنعت ده هیچ
یوقدر ، لزومنی تغیر بیله ایتمه مشردر حالبوکه
بولزوم واقع و محققدر . فنون حاضر نك کافه سی
شرعاً ممنوع بیله اولسه دکل یابنه دشمنلرک شر
و ضرر لرندن قورنمق ایچون آنلری اوکر نمه به
و ملتزمه اوکر نمه کجیورز ، همان بر اقلیم اهالیسی
کی بتون کره ارضک انسانلری مختلف بن و مذهب
صاحباری بر برله اختلاط ایلدیکی و دنیا نك بر او جندن

درسخانلر ، کتبخانلر عموم علمیه نك تشبث
ایده جـکی برایش ایچون هر وقت حاضر
واماده در . مرکزده بولونا جق و هیئت اداریه
و استشاریه ده ایقای وظیفه ایده جـکلر ایچون
قطعیاً معاش و پرلر ، بلکه خدمه و کاتب کی
مستخدمین ، خارچدن آنیرسه آنلره معاش
و بریلر چـونکه ارکاندن اولاجقار طبیعی
علمیه نك ممتاز لرندن اوله جـفندن ائدر کده کفایت
درجه ده معاشلری اوله جـقدر یالکر اهالی نی
ارشاد ایچون کوندریله جـك ذوانک خر جراهلری
و معاشلری و یازیله جق رسالهلر و کتابلرک
وغزته و مجموعهلرک طبع و توزیع و نقل و نشر
مصرفلری اوله جـقدرکه بونلر مرکز و باشعبات
وزنلرندن تأدییه اولونمالیدر . تشکل ایده جـك
جمعیت عامیه بوجیمته جمعیت خیره و یانشر
معارف نامی و بررسه دهانی اولور . آنجق
اورالری عندالاجتماع قرار لاشدیر بـله جق
شیلردندر .

اهالی به نه یولده فکر تجدد و فکر صلاح
و برلك لازم ایسه و تاثیر سریع نه واسطه ابله
اولاحقه اوراسی تعیین ایدیلرک لازم کان
رساله و کتابلری همان بر هیئت تألیفیه جانبدن
قلمه آلتلی و مرکونکی وقوعات عالمدن خبردار
اولق و کندیشندن دخی اهالی نی خبردار ایتمک
ایچون مطلقا بر غزنه به و بلکه بر مطبعه به بیله
مالك اولمالی ، اکر حسن اداره ایدیلرسه
غزنه و مطبعه بن احتمالکه مصرفندن صکره
تجارت بیله حاصل اولور . یوقاروده دخی
یازدیله مزکی شیمدیکی تفصیلدن دخی اکلا شیلرورکه

دیگر او چنه تجارت و صنعتلری نقل و ادخال ایلدکاری
 بر زمانده آنلرک لسانلرینه واقف اولاق دینیز
 علمنده یازیلان کتب و رسائله کی باطل و هذیانلری
 کوره رک بطلاتی خلقه یلدرمک و دین و مائتمزی
 بو وجهله ده محافظه اتمک و طیفه علمیه دن معدود
 ایکن بو وظیفه دخی یوز اوستی قالیور ، صکره
 اذواق دینه دن محروم کنجبارک اجنبی لماننده
 اوقویوبده جوابلری کوره مدکاری - و زلر ،
 اعتقادلر باطل ایکن آنلرک نظرندۀ ثابت اولیور
 بزبالکزمکنبلردن بئشن و آوروپا و یا اوروپالیلری
 کوروبده آنلرله اختلاط و عادتلرینه اتباع ایدن
 کسه لری بول بول تکفیزدن ، کاووز اولدک
 دیمکن بشقه برشیله مقابله ایدمه - ورز زواللی
 یچاره کویارده و قصبه لرده بولونان مسلمانلره
 کیدوبده مستحب اولان عبادات قسمتی فرض کی
 ییلدیرمک و بو صورته علم و عظمت کوستره رک
 نجات دنیویه نه طاقی اولان هیچ برشی سویله مه مک
 ایله کویا وظیفه مزری ایغا ایتدک دییورز ، نه قدر
 خطا ، نه قدر قارا کاق کیدیش ، نه قدر مضرتلی
 کدرلی حاللر ! .. رمضان شریف تقرب ایتدی
 هر طرفه طلبه افتدیلر کیده جک بونلر شمیدین
 وعظوارشاده اقدم اولان جهتلری تلقین ویدلرینه
 تعلیمات مخصوصه ویره رک تنبیه و آنلرکده او دائره ده
 حرکت ایتملری فرض قطعیدر . همان اهالیدن
 پاره قوبارمق جهتنه صرف ذهن ایدنلری بو
 ایشدن بو وظیفه دن تبعید ایتمه لیدر ، اهالینک
 کورلکنی زیاده لش - دیرنلر ، چالش مقندن غیرت
 و نجاتدن ، هنر و معارفدن آلیقویانلر بوندن
 بوبله امور عامه به ، اهالی ایشنه قاربشیدر لاملیدر .

عطالت و مسکنت دوری کچدی اویانق بردقیقه
 فوت ایتیمرک چالیشق زمانی حلول ایتدی
 دشمن قیویه کلدی ، بلکه خانه ویران اولدی
 عیجا ایله دوشونه جک زمان قالمادی . اکر علمیه
 ارکانی شو دیدیکم نش - کیلانی ویا بوکایغی بر
 صورنده تنظیم و ترتیبی اله آماز و جدآ ملتک
 افرادینه متعلق ایشلری و ملتق اصلاح و ترقیه
 سوق ایله مزسه ییلمه ایدر اوکاوور دنیلن کسه لر
 ویا فرهماعون و پروستان مأمورلری بو ماتی
 یاواش یاواش آلداداجق و علمیه نک التذق
 آله جق و علمیه به ، ماش ویره جک کسه قالمایه جق
 بو کون بول بول معاش آلوبده استانبولده وقت
 کچیرن علمیه نک اولاد و انسانی دکل بو ماشی
 بلکه اسلامیتی کوره میه جکدر . یازقدر ای دین
 قارداشلری ، یازقدر . ای خواجه افتدیلر !
 کتابمزدن دینمزدن حقیله خبری اولمایان ،
 رحانه سجده ایتمین آدملر بو کون علمیه به قارشو
 اعلان جهاد ایتدیلر و اهالی به ایشته شمدی به قدر
 خواجهلرک ، س - وخته لرک دیدیکنی طوئدیکیز
 غائب ایتدیکیز بوندن صکره بزم دیدیکمزی
 طونک بژده مسلمانز ، بژده قرآنه آشنایز
 دیه جکدر و بزم فرض کی تلقین ایتدیکمز بالکمز
 عبادت دن مندوب و مستحبارک فرض اولمادیغنی
 اثبات ایدم جکدر ، پک جوق یرده مبالغه مزری
 یوزومزه اورم جقذر ، حکایانن مرکب و عظم
 کتابلری آنلر یاقه جقذر و خلقي علمیه دن
 آیره جقذر بوکاسب بنه علمیه نک اویوش - قطنی
 اوله جق .

او حالده اویانمالی وظیفه باشنه کلهلی ، دین

عالم اسلام

بیوک محرر لریمزدن برینک کچلرده برمجوءده
نشر اولنان مقاله لری شوسوزلر ایله باشلیوردی :
« عالم اسلام دیدیکمز کتله مهییه انسانیت کندندن
خبردار اولسه ایدی ! ... ظن ایدرم ترقیسی
تأمین ایتک ایچون بوقدری بیله اول اسرده بر
پیام بشارت اولوردی . فقط یازیق ! ... »

حقیقهٔ چسوق یازیق درکه شمدی به قدر
مسلمانلر ، بو کتلهٔ مهمه بر برینه اوقدر بابانجی ،
اوقدر لاقید قالشدرکه بو کونکی مذلت و تندیات
هیچ شهه یوق بونک نتیجه بیدر ...

دین مبین اسلامک بدایت ظهورنده مسلمانک
عددی محدود اولدینی ایچون بین الاسلام معارفه
زیاده اولدیفندن اخوت اسلامیه ، دین قرده شلکی ،
حسی ده بالطبع اودرجه قوی و متین ایدی .
آک ایچون او و اونی تعقیب ایدن دورلرده
اسلام دائما سطونلی ، قوتلی اولمشدی ... فقط
مهور زمانله اسلامیت آسیانک اورطه لرینه ،
آفرینایه حتی آوروپانک بر قسمته قدر یاییلدقدن
صوکره عددی کیندکجه آرنان مسلمانلر آره سنده
دین رابطه لری ، اسلامیت حشری طبیعتیه
کوشه مکه باشلامشدی . چونکه اولکنه نسبتاً اسلام
اولکسی غایت کنیشه مشی اولدینی حالد اسلامک
معلوماتی ، درجه سنی ، مقدارینی محافظه ایدیوردی .
یعنی بدایت اسلامده مکلی بر اسلامک معلومات
دنویه سی نه ایسه اولنجه به قدرینه او ایدی ...
بناء علیه مدینه لی بر مسلمان اسلامیتک آوروپاده
سطوت و ضیاسنی تقدیر ایدم مدبکی کبی ، بغداد لی

واهل دینی شو زمانک سلاح و آلتیه فمحافظه
ایتملی ؛ اکر بو اخطارده هیچ تأثیر کو سترمزسه
آرتیق بر مسلمانندن و برعالمدن خبر کلمه جکینی
بیاهرک باشنک چاره سینه باقلی ! ...

آمان یارب ؛ نه حالله ونه کونلره قالدقکه
آلدران یوق دوشون یوق ؛ صکرده تقدیر
بهتان چوق نه جهالت ، نه حماقت قرآن اوقورز
اهلی بز دبه دعوی ایدرز ، مندرجاسندن خبردار
دکیلز . جذاب حقت عبادینه اولان معامله سی هپ
آنلرک کسب یدلری و کناهلری سیبله اولدیفنی
دوشونمیز ، قابلیت و صلاح اولانجه هلاک
محقق در . بزم کبی انسان اولان دشمنلرک قابیلی
ایله بزم قابیلیتمز بیننده فرق یوق ایکن آنلرک
حسن اداره واستعماللری انلری مسعود و بزم
سؤ استعماللر بزلری سعادت و سلامتدن مهجور
ایدیور ، کوزلرمز کور اولمش برشی کوره میورز
قولاقلریمز صاغر اولمش ابی برشی ابشیده میورز
یاخود دویمبورز . [فبشر عباد الذین
یستمعون القول فیتبعون احسنه] آیت
کریمه سی دشمنلر بزدن زیاده اوکر نمشار . قاعتبروا
یا اولی الالباب ! ... (وما کان ربک لیهلک
القری بظلم واعمالها مصلحون و ما توفیق الا
بالله علیه توکلت و الیه انیب)

(ان الارض یرثها عباد الصالحون)
شو دنیاده یاشامغه صالح برعاله کلز ایسه کورورده
یاشایامادیغمز کبی آخرتمزیده هیچ الله ایده مه بز
والسلام علی من اتبع الهدی .

عبدالوهاب